



# Regio-analyse Midden IJssel

Zorgkantoor Midden IJssel  
Juni 2021

# Regio-analyse Midden IJssel

## Inleiding

Zorgkantoor Midden IJssel stelt jaarlijks een regio-analyse samen. Deze regio-analyse vertaalt de landelijke en regionale ontwikkelingen rondom zorgvraag en -aanbod naar speerpunten voor het regionale zorginkoopbeleid. De regio-analyse is daarmee een belangrijke pijler voor het zorginkoopbeleid van het zorgkantoor.

De informatie in deze regio-analyse is voor een deel gebaseerd op landelijk beschikbare bronnen en voor een deel op data van Zorgkantoor Midden IJssel. Van de landelijk beschikbare informatie zijn de highlights opgenomen in deze publieksversie van de regio-analyse.

Met de regio-analyse kijken we terug en vooruit. In enkele gevallen is de data van 2020 niet toegevoegd omdat de gevolgen van de coronapandemie de cijfers vertroebelen en we met de regio-analyse vooral een trend richting de toekomst willen laten zien.

Concurrentiegevoelige informatie is niet opgenomen. Er is bewust voor gekozen deze regio-analyse ten dienste te laten zijn van de zorginkoop door het zorgkantoor. De opgedane inzichten krijgen een vertaling in het regionale zorginkoopbeleid van het zorgkantoor, waardoor met de beschikbaarheid van voldoende, passend zorgaanbod in onze regio aan de huidige en toekomstige zorgvraag tegemoet gekomen kan worden.

# Thema's

De thema's uit de regio-analyse en het zorginkoopbeleid overlappen elkaar. In deze regio-analyse komen de verschillende thema's in meer of mindere mate terug. De thema's in het zorginkoopbeleid zijn mede gebaseerd op de regio-analyse.

## Thema's regio-analyse

- Regionale prognoses
- Passende zorg
- Kwaliteit van zorg
- Arbeidsmarkt
- Preventie
- Samenwerking in de regio

# Regionale prognoses

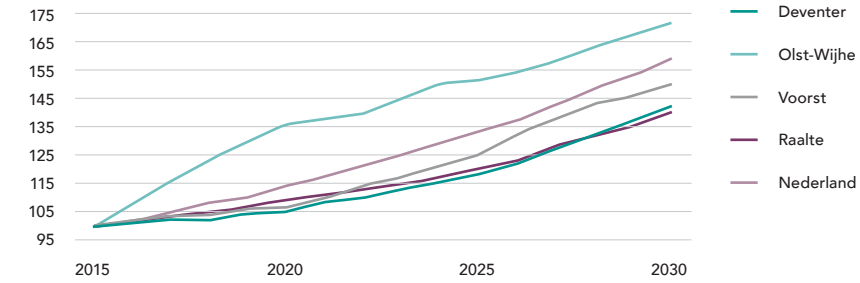
Aantal inwoners: 179.960

Aantal 75-plussers: 8,5%

Hoger aandeel 75-plussers dan landelijk.  
Landelijk gemiddelde is 8.1%

## Trend in het gebruik van intramurale dementiezorg per gemeente

Index (2015 = 100)



Inwoners 65 jaar of ouder per gemeente, 2018



Inwoners 65 jaar of ouder per gemeente, 2035



% van de bevolking

- 15 of minder
- 15 - 20
- 20 - 25
- 25 - 30
- Meer dan 30

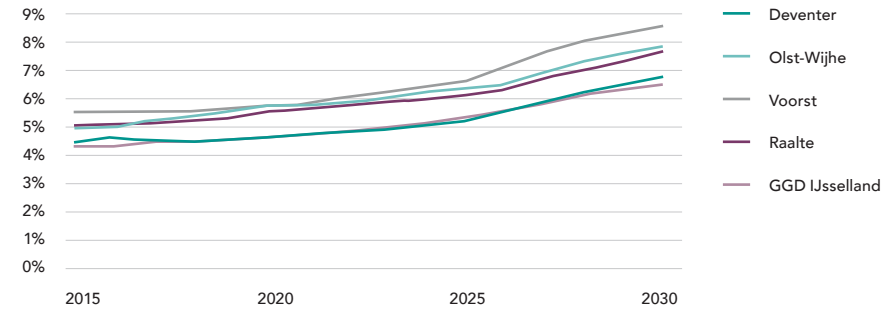
# Regionale prognoses

De bevolking in de regio Midden IJssel vergrijsd en ontgroent. Dit betekent dat er een verwachte toename is van de zorgvraag van ouderen én tegelijkertijd een afnemend potentieel aan werknemers en mantelzorgers. Met betrekking tot het potentieel aan nieuwe werknemers voor de zorg is opleiding erg belangrijk;

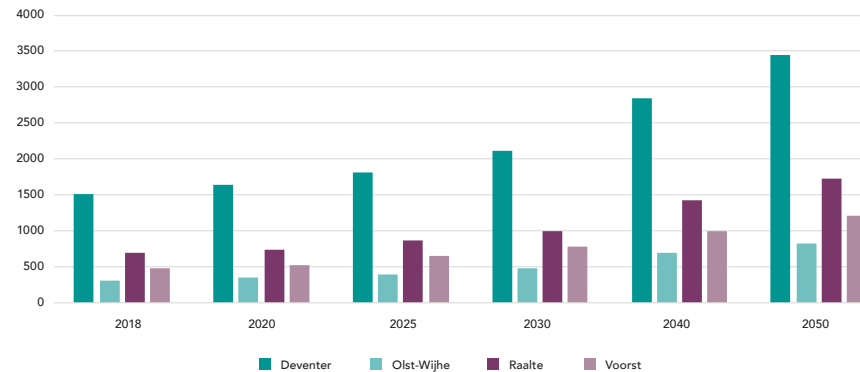
Landelijk maar ook regionaal is sprake van een groeiend tekort aan gekwalificeerd personeel in de zorg. Dit vraagt om een aanpak met daarin aandacht voor maatregelen om de instroom te bevorderen, verzuim en uitstroom te beperken en inzet van technologie waarmee er meer tijd voor zorg ontstaat.

Zorgkantoor Midden IJssel trekt samen met zorgaanbieders en andere stakeholders op om dit beter in kaart te brengen én adequate maatregelen te treffen.

## Prognose van het percentage inwoners van 80 jaar en ouder



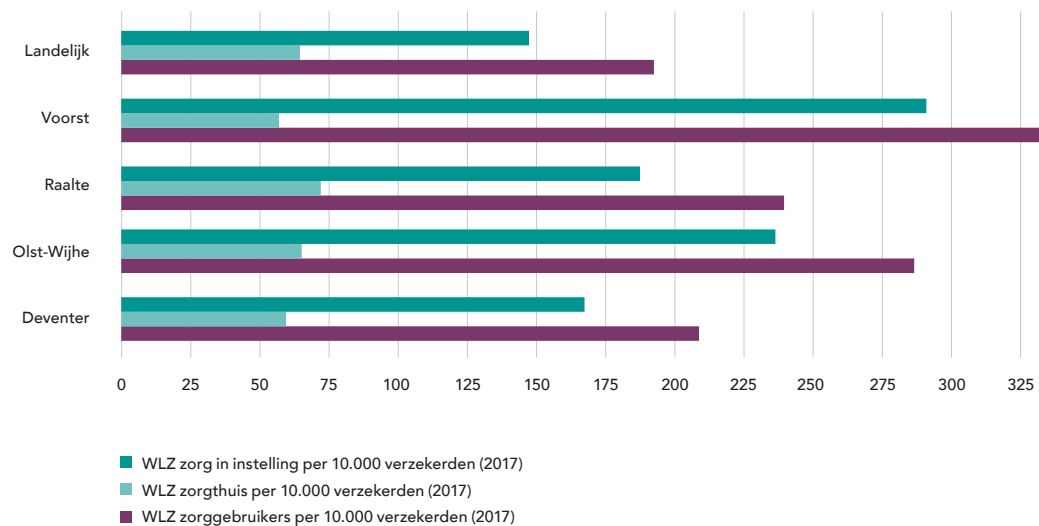
## Prognose van het aantal mensen met dementie per gemeente



# Regionale prognoses

Opvallend is dat Midden-IJssel grote intramurale capaciteit heeft t.o.v. het landelijk gemiddelde. In Raalte krijgen iets meer mensen WLZ thuis. In de regio zijn enkele grote instellingsterreinen met een bovenregionale functie voor de GZ en GGZ, maar ook Raalte scoort bovengemiddeld in aanbod (VV).

Vergelijking WLZ zorggebruik per gemeenten t.o.v. landelijk gemiddelde

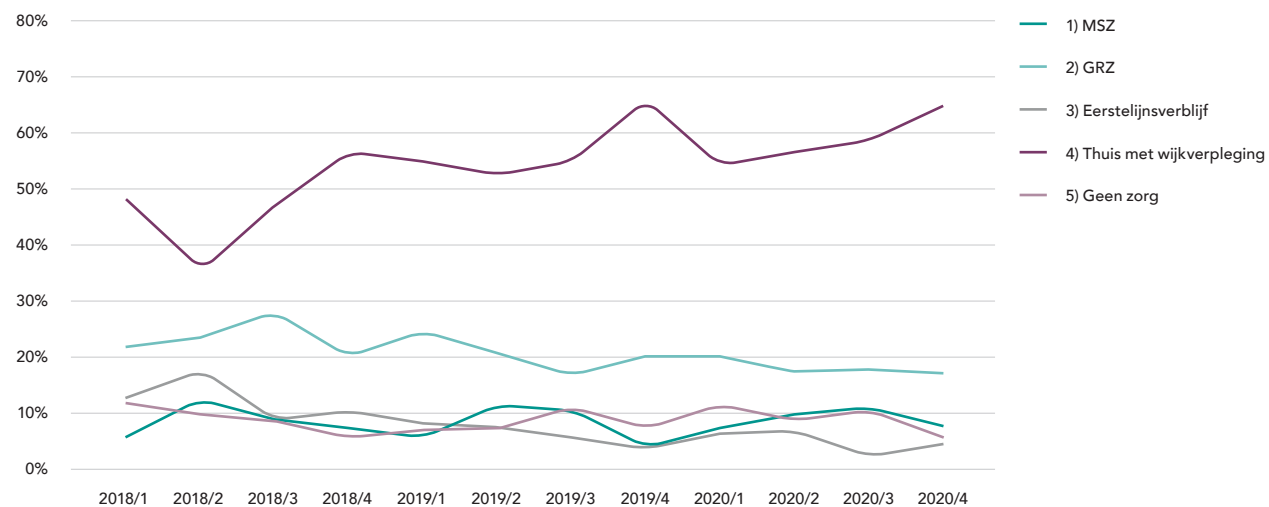


	Inwoners (01-07-20, CBS)	Demografische druk (CBS, 2019)	Aantal huishoudens	Personen/hh (CBS, 2019)	Intramuraal GGZ	% tov aantal hh	Intramuraal VV	% tov aantal hh	Intramuraal GH	% tov aantal hh
Gemeente Deventer	100.719	68%	46.069	2,17	238	0,5%	1.330	2,9%	329	0,7%
Gemeente Olst-Wijhe	18.252	77%	7.506	2,41	0	0,0%	162	2,2%	220	2,9%
Gemeente Raalte	37.712	78%	15.902	2,41	60	0,4%	393	2,5%	255	1,6%
Gemeente Voorst	24.546	85%	10.545	2,43	0	0,0%	223	2,1%	461	4,4%
<b>Salland totaal</b>	<b>181.229</b>		<b>80.022</b>		<b>298</b>	<b>0,4%</b>	<b>2108</b>	<b>2,6%</b>	<b>1265</b>	<b>1,6%</b>

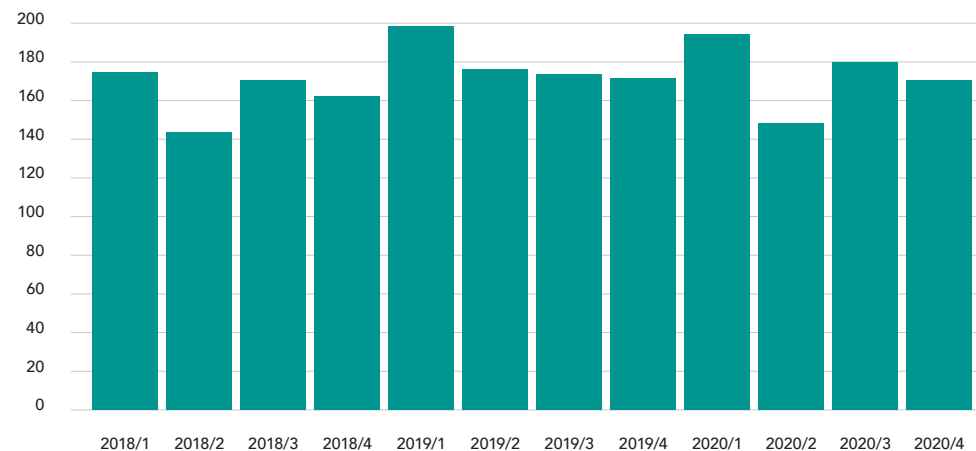
# Instroom V&V

Bij passende zorg kijken we ook naar het zorggebruik van cliënten voordat de cliënt in de Wlz terecht komt. Bijgaande cijfers laten zien dat het instroompercentage vanuit de herstelzorg (eerstelijnsverblijf en geriatrie revalidatiezorg) de afgelopen jaren duidelijk afneemt. Een stijgend en merendeel van de cliënten stroomt in vanuit de thuissituatie met wijkverpleging.

### Instroom cliënten naar zorgsoort (in %)



### Instroom WLZ (aantal cliënten)



# Extramuralisering

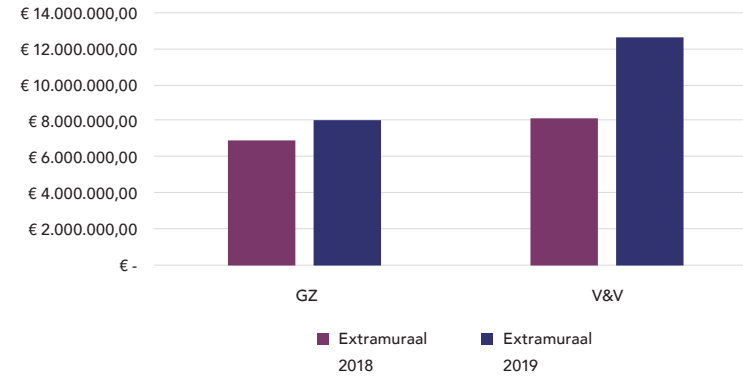
Zowel gelet op de wens van cliënten om langer thuis te kunnen blijven wonen als vanwege de toekomstige betaalbaarheid van zorg streeft Zorgkantoor Midden IJssel naar een toename van extramurale zorg.

Uit onze regio-analyse blijkt dat het overgrote deel van de zorg uit de Wlz nog wordt geleverd in de vorm van intramurale zorg. Zorgkantoor Midden IJssel wijkt in dat opzicht af van het landelijke gemiddelde. In onze regio is er verhoudingsgewijs meer intramurale zorg ten opzichte van vpt en mpt.

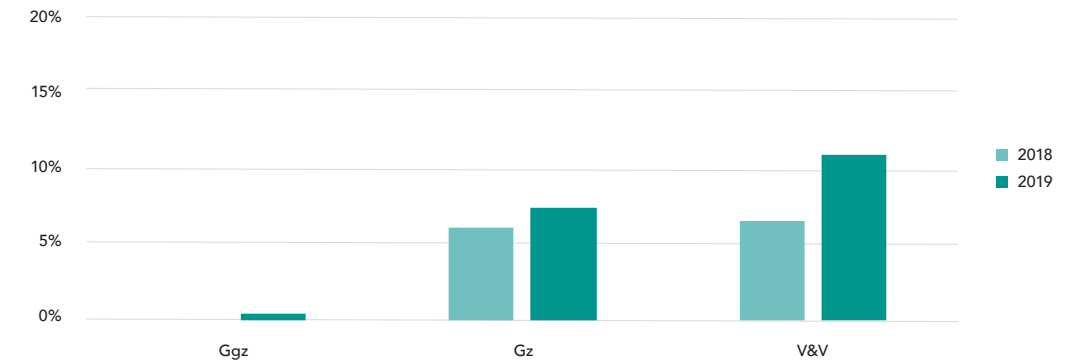
Naar onze mening bieden de leveringsvormen vpt en mpt meer flexibiliteit en meer potentie voor het voeren van eigen regie door de cliënt (en zijn cliëntensysteem). Cliënten krijgen op steeds latere leeftijd een Wlz-indicatie en hun zorgvraag wordt steeds zwaarder. Daarbij merken we in de praktijk dat steeds meer Wlz-cliënten het liefst zo lang mogelijk thuis en/of zelfstandig willen blijven wonen en dat opname in een zorginstelling vaak pas plaatsvindt na lang wikken en wegen. We stimuleren dat ook Wlz-cliënten zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen als zij dit wensen en het verantwoord is. Technologie kan een belangrijke ondersteunende rol vervullen bij het langer thuis wonen en het voeren van eigen regie.

De afgelopen jaren stimuleert Zorgkantoor Midden IJssel zorgaanbieders om de extramuraliserings-opgave verder vorm te geven door middel van een tariefopslag. In de grafiek hiernaast is te zien dat er in 2019 al een groter percentage extramurale zorg wordt geleverd dan in 2018.

## Stijging kosten extramurale zorg



## Verhouding extramurale kosten ten opzichte van totale kosten in 2018-2019

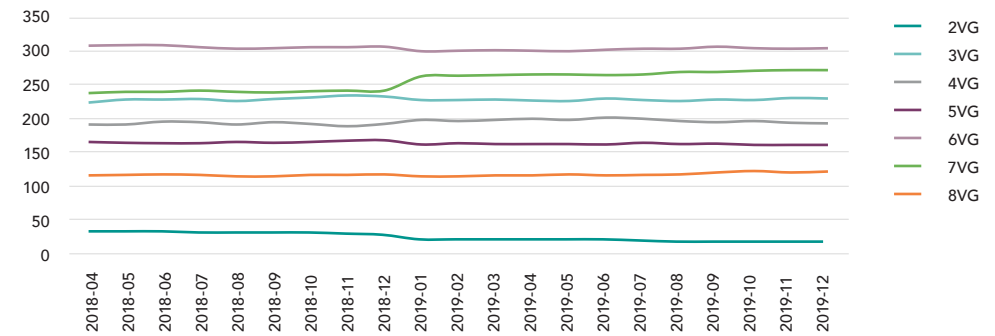




# Verwachte vraagontwikkeling GZ

- Relatief veel cliënten in de GZ verzilveren de indicatie in ZIN
- In de GZ is in toenemende mate sprake van cliënten met een complexe problematiek. De komende periode zal in de dialoog tussen zorgkantoor en zorgaanbieders de match tussen de vraag en het aanbod naar passende capaciteit in de Wlz besproken worden.

Aantal cliënten VG in 2018-2019



In verband met Covid-19 is de tabel niet aangepast naar 2020 ivm grote afwijkingen die niet representatief zijn voor de trends de komende jaren.

# Passende zorg

Er is een toename van cliënten met multiproblematiek en de zorgaanbieders zullen daarop een adequaat zorgaanbod moeten ontwikkelen. Dit vraagt om uitwisseling van expertise, consultatie en/of samenwerking tussen aanbieders in de regio. Zorgkantoor Midden IJssel staat voor goede samenwerking in de regio tussen zorgaanbieders om de zorg voor cliënten met multiproblematiek verder te verbeteren.

In de grafieken hiernaast zijn de aantallen eerste grondslagen te zien voor een Wlz-indicatie en de tweede grondslagen. De drie meest voorkomende dubbele grondslagen zijn:

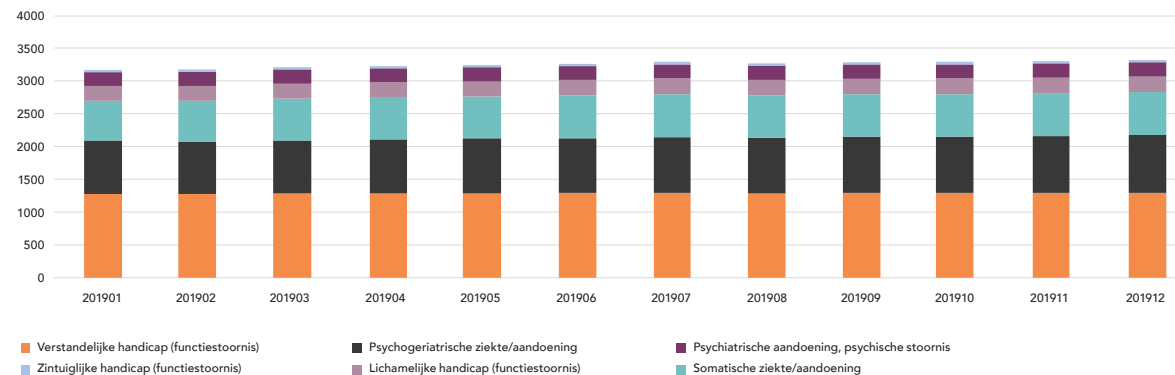
1. Psychogeriatrische ziekte/aandoening en Somatische ziekte/aandoening (620 cliënten in 2019)
2. Verstandelijke handicap en psychiatrische aandoening, psychische stoornis (299 cliënten in 2019)
3. Verstandelijke handicap en Somatische ziekte/aandoening (232 cliënten in 2019)

Voor deze drie meest voorkomende grondslagen is dat een toename in aantal ten opzichte van 2018.

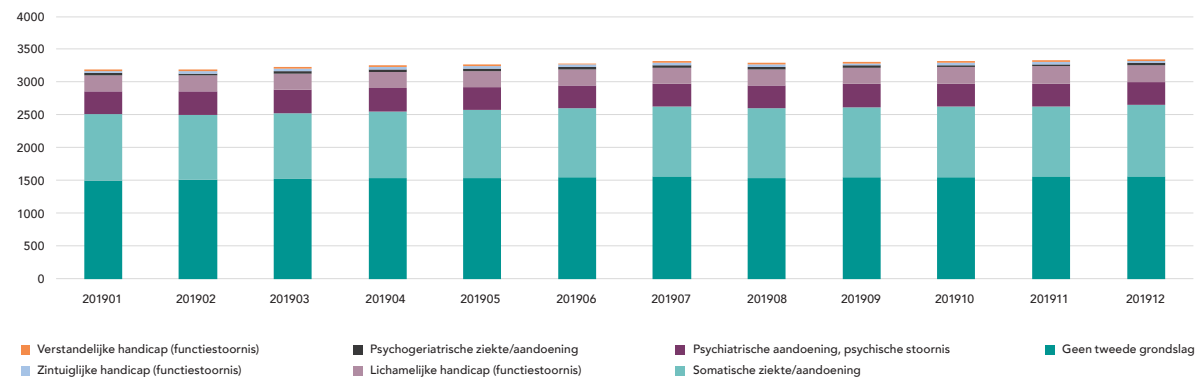
Voor een aantal cliënten met een 'moeilijke' dubbele grondslag is het voor de afdeling zorgbemiddeling in sommige gevallen lastig om een passende plek te vinden.

Dit geldt voor de combinatie verstandelijke handicap en psychiatrische aandoening, psychische stoornis(299 cliënten in 2019), psychogeriatrische ziekte/aandoening en psychiatrische aandoening. Psychische stoornis(13 cliënten in 2019) en verstandelijke handicap en psychogeriatrische ziekte/aandoening(8 cliënten in 2019).

## Aantal cliënten met eerste grondslag voor een Wlz-indicatie 2019



## Aantal cliënten met tweede grondslag voor een Wlz-indicatie 2019



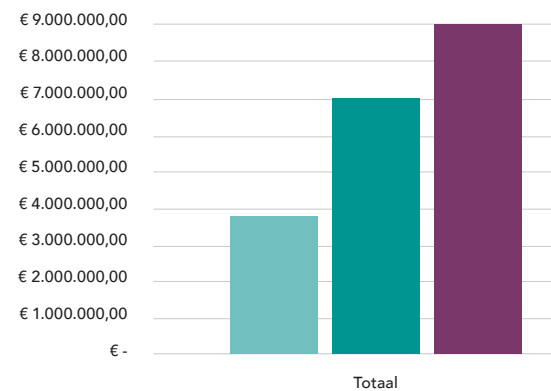
# Meerzorg

De afgelopen jaren zien wij een flinke stijging in het gebruik van Meerzorg. Er is een stijging van zowel het aantal zorgaanbieders dat Meerzorg levert als het aantal cliënten met Meerzorg.

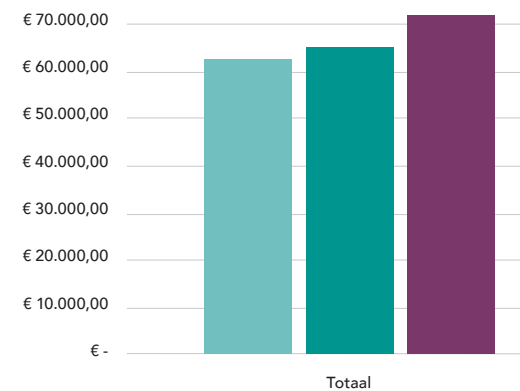
Ook de gemiddelde kosten per Meerzorg-cliënt kent een forse stijging, evenals de totale kosten voor deze zware, complexe cliënten.

De komende jaren wil Zorgkantoor Midden IJssel door middel van de meerzorgdialoog in gesprek blijven met zorgaanbieders om samen tot een goede en doelmatige inzet van meerzorggelden te komen.

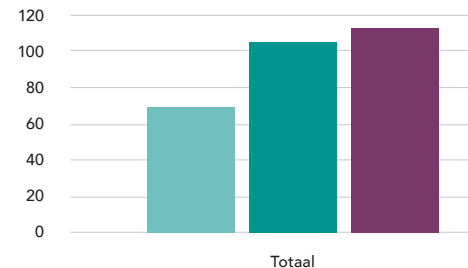
### Totaal kosten meerzorg



### Gemiddelde kosten per MZ-cliënt



### Aantal cliënten meerzorg



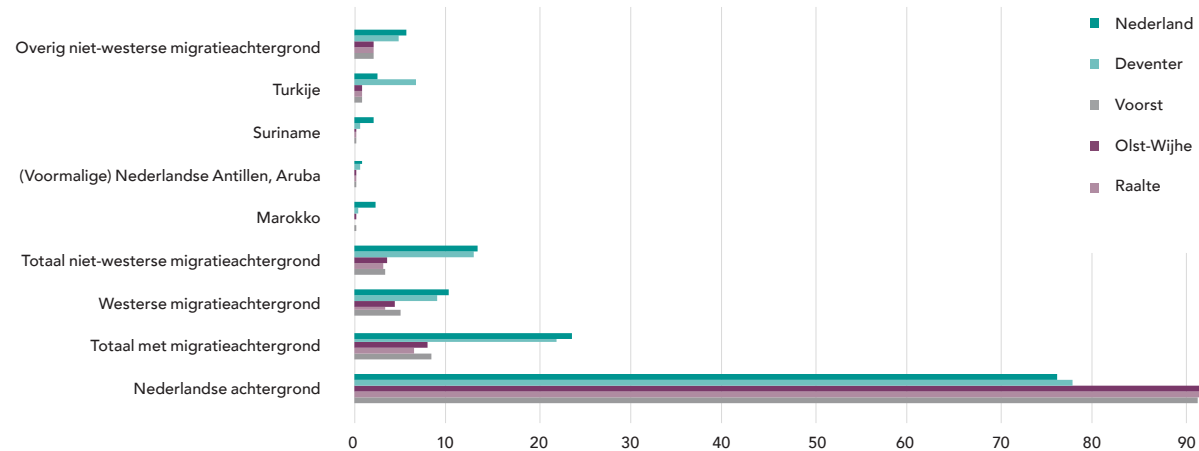
2018  
2019  
2020

# Specifieke groepen

De gezondheid van personen met een Nederlandse achtergrond is doorgaans beter dan die van personen met een niet-westerse migratieachtergrond. Personen met een niet-westerse achtergrond hebben hogere zorgkosten en ervaren hun eigen gezondheid minder vaak als (zeer) goed. Bron: CBS

Hiernaast tonen we de omvang van verschillende groepen in Nederland en in de gemeenten in de regio Midden-IJssel. De dorpsgemeenten hebben relatief weinig inwoners met een migratieachtergrond. Het percentage mensen met een migratieachtergrond in Deventer ligt rond het landelijk gemiddelde. In Deventer bestaat de groep mensen met een migratieachtergrond voor een relatief groot deel uit personen met een Turkse migratieachtergrond.

Ouderen met een migratieachtergrond: inwoners per gemeente naar migratieachtergrond



	Nederlandse achtergrond	Totaal met migratie-achtergrond	Westerse migratie-achtergrond	Totaal niet-westerse migratie-achtergrond	Marokko	(Voormalige) Nederlandse Antillen, Aruba	Suriname	Turkije	Overig niet-westerse migratie-achtergrond
Nederland 2019	76,4	23,6	10,3	13,4	2,3	0,9	2	2,4	5,7
Deventer 2019	78	22	9	13	0,4	0,6	0,6	6,7	4,7
Voorst 2019	91,7	8,3	4,9	3,4	0,1	0,2	0,2	0,9	2,1
Olst-Wijhe 2019	92,1	7,9	4,4	3,5	0,1	0,2	0,2	0,9	2,1
Raalte 2019	93,5	6,5	3,3	3,2	0	0,2	0,1	0,8	2,1

# Verwachte vraag- ontwikkeling V&V

- Aan de hand van de beleidsarme vraagprognose die TNO uit de RIVM-data heeft bepaald, is voor onze regio inzichtelijk gemaakt welke ontwikkeling van de vraag er in regio Midden IJssel wordt verwacht richting 2040.
- Gezien de wens om langer thuis te blijven en de relatief hoge beschikbare intramurale capaciteit is het doel de capaciteit via wonen met zorg te realiseren.

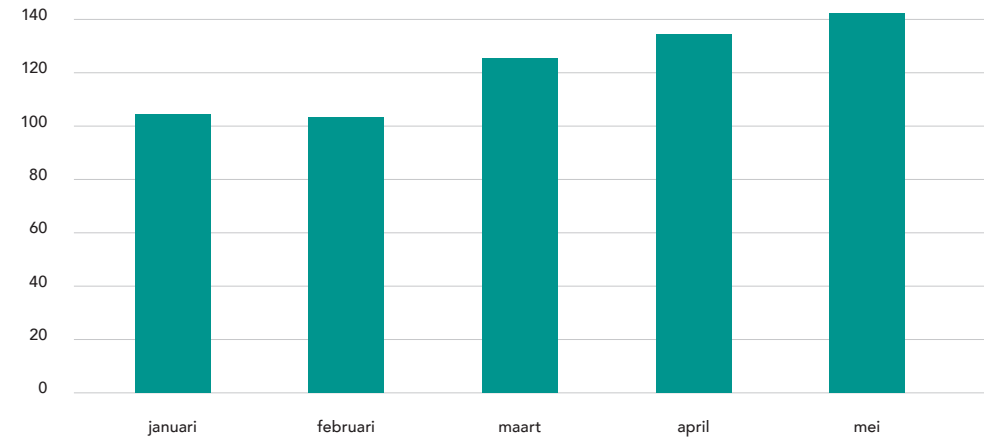
		CBS data 2020 Bevolking 1 jan 2020		Beleidsarme prognose RIVM voor 4VV - 10VV - zie toelichting tabblad 1								
Zorgkantoor	Gemeente	Aantal inwoners	Aandeel 75+	Aantal 2020	Aantal 2025	Aantal 2030	Aantal 2035	Aantal 2040	Tekort 2025 tov 2020	Tekort 2030 tov 2020	Tekort 2035 tov 2020	Tekort 2040 tov 2020
Midden-IJssel	Deventer	100.715	7.980	890	986	1180	1436	1688	96	290	546	798
Midden-IJssel	Raalte	37.710	3.640	340	372	430	508	603	32	89	168	263
Midden-IJssel	Voorst	24.555	2.470	176	204	246	296	343	29	70	121	167
Midden-IJssel	Olst-Wijhe	18.260	1.650	224	257	292	347	414	33	68	123	190

# Verwachte vraag-ontwikkeling GGZ

- Vanaf 2021 is sprake van (her)instroom van GGZ-cliënten in de Wlz. Deze (her)instroom loopt in heel 2021 door. De cliënten die recent een GGZ-W indicatie hebben ontvangen kunnen over het algemeen hun zorg bij de gecontracteerde aanbieder binnen de Wlz continueren.
- De komende periode zal in de dialoog tussen zorgkantoor en zorgaanbieders de match tussen de vraag en het aanbod naar passende capaciteit in de Wlz besproken worden.

In de grafiek zien we dat de instroom van cliënten GGZ-W vorm begint te krijgen en er een duidelijke stijgende trend is te zien. We volgen deze ontwikkelingen de komende tijd nauwgezet.

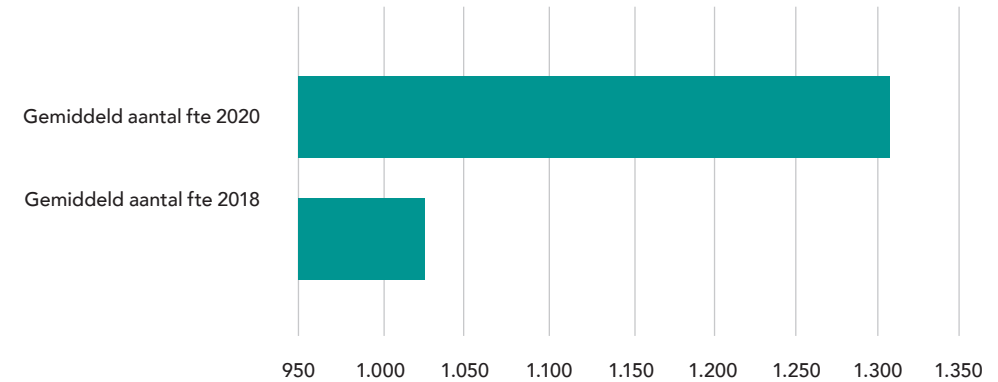
Instroom GGZ-W (aantal cliënten)



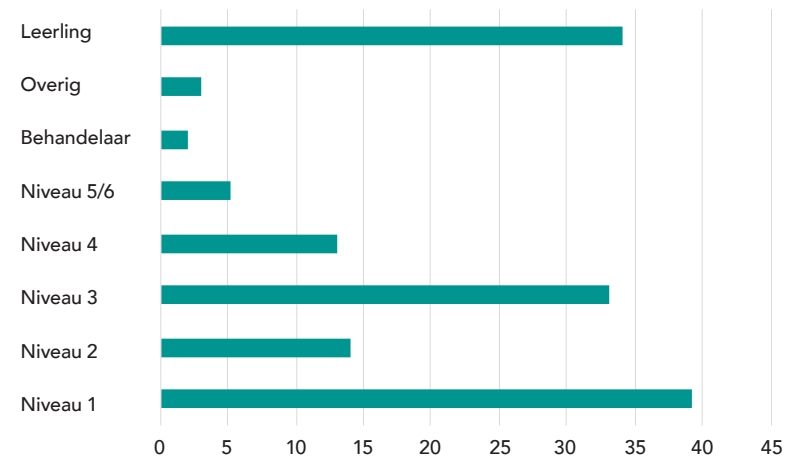
# Kwaliteitskader

Binnen de V&V en VG wordt gewerkt met sectorale kwaliteitskaders. Binnen de GGZ wordt gewerkt met de kwaliteitsuitgangspunten van ZN. Hierin zijn de kwaliteitseisen voor zorg vastgelegd waaraan zorgaanbieders dienen te voldoen alsmede de wijze waarop zorgaanbieders hierover rapporteren. Het door zorgkantoren gevoerde kwaliteitsbeleid is gericht op de dialoog over (de ontwikkeling van de zorgaanbieder naar) deze vereisten vanuit de sectorale kwaliteitskaders. Van deze werkzaamheden maken ook locatiebezoeken en overleggen met cliënten(raden) deel uit. Specifiek voor de sector V&V gaat dit gepaard met de inzet van extra kwaliteitsbudgetten, te weten voor 2021 de laatste tranche van de in totaal €2,1 miljard die voor deze sector beschikbaar is gesteld. In de grafiek en tabel hiernaast is te zien dat er sinds 2018 289 fte zorgpersoneel bij is gekomen in de V&V. De toename is op alle functieniveaus substantieel en kent de grootste toename bij functieniveau 1 en 3.

## Aantal fte verpleeghuiszorg VV 4 t/m 10



## Toename fte 2020 t.o.v. 2018



# Arbeidsmarkt

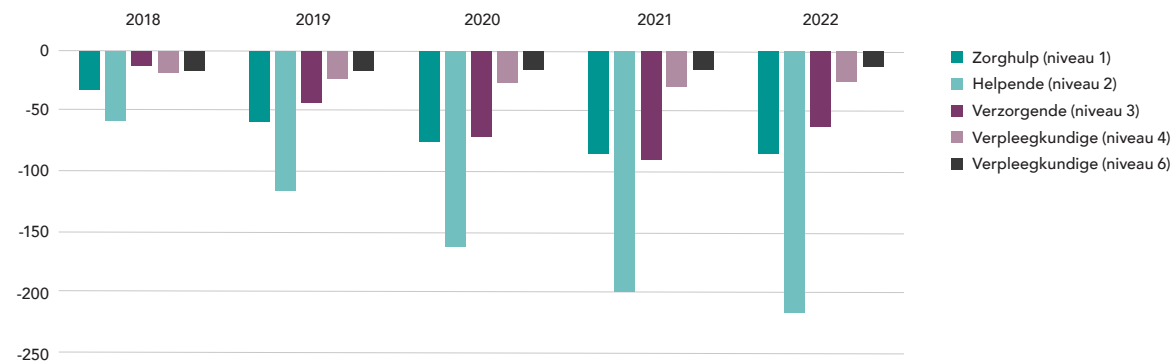
De bevolking in de regio Midden IJssel vergrijsst en ontgroent. Dit betekent dat er een verwachte toename is van de zorgvraag van ouderen én tegelijkertijd een afnemend potentieel aan werknemers en mantelzorgers. Met betrekking tot het potentieel aan nieuwe werknemers voor de zorg is opleiding erg belangrijk;

Landelijk maar ook regionaal is sprake van een groeiend tekort aan gekwalificeerd personeel in de zorg. Dit vraagt om een aanpak met daarin aandacht voor maatregelen om de instroom te bevorderen, verzuim en uitstroom te beperken en inzet van technologie waarmee er meer tijd voor zorg ontstaat.

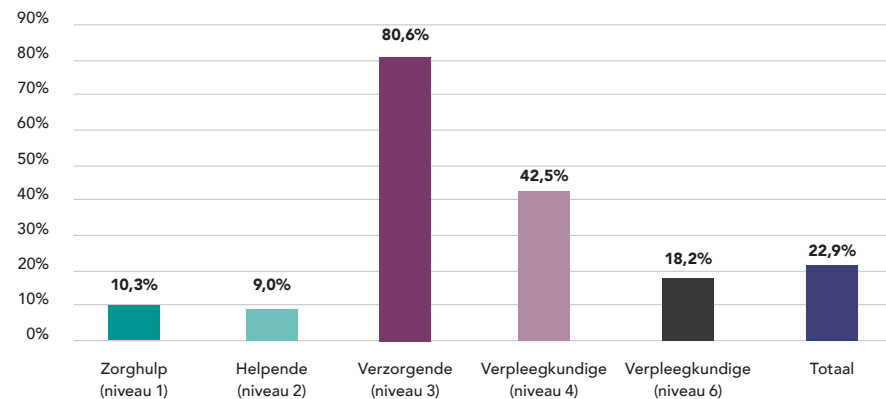
Zorgkantoor Midden IJssel trekt samen met zorgaanbieders en andere stakeholders op om dit in kaart te brengen én adequate maatregelen te treffen.

In het kader van de arbeidsmarktproblematiek is er voor de sector Verpleging & Verzorging (V&V) door Prismant een scan gemaakt. De grafieken tonen de verwachte personeelstekorten bij ongewijzigd beleid. Deze tekorten zijn toegespitst naar functieniveau van de medewerker. Wat opvalt is dat er de komende jaren vooral een tekort verwacht wordt in medewerkers niveau 1, 2 en 3 en na 2022 vooral vanaf niveau 3 en hoger. De informatie uit de bovenste grafiek komt uit de begrotingen kwaliteitsbudget V&V.

## Verwachte tekorten 2022 V&V Midden IJssel



## Groei personeelstekorten van 2022 tot 2030





# Mantelzorgbelasting per gemeente

Landelijk en in onze regio is sprake van toenemende grijze druk. Mantelzorg wordt steeds belangrijker. Bijgaande tabel toont aan hoeveel mantelzorgers er zijn per gemeente en wordt zichtbaar dat een groot aantal zwaarbelast is.

Gemeente	Inwonersaantal	Inwoners 15 jaar of ouder	Mantelzorgers 15 jaar of ouder	Mantelzorgers die langdurig zorgen	Mantelzorgers langdurig en intensief	Mantelzorgers zwaarbelast
Deventer	100719	84551	29931	25704	4904	2724
Olst-Wijhe	18252	15486	5482	4708	898	499
Raalte	37712	31858	11278	9685	1848	1026
Voorst	24552	20705	7330	6294	1201	667

Bron: Mantelzorg NL

Inwonersaantallen gebaseerd op CBS-gegevens per 1-1-2020

Berekening aantallen mantelzorgers gebaseerd op publicatie "blijvende bron van zorg", SCP, 2019

Aantal mantelzorgers: 35,4% van de 16-plussers geeft mantelzorg

Aantal mantelzorgers die langdurig zorg geven: 30,4% van de 16-plussers geeft langdurig(+3 maanden) mantelzorg

Aantal mantelzorgers die langdurig en intensief zorg geven: 5,8% van de 16-plussers geeft meer dan 8 uur per week mantelzorg

Aantal zwaarbelaste mantelzorgers: 9,1% van de mantelzorgers voelt zich zwaarbelast

## Trend mantelzorgpotentieel: het aantal 50-64 jarigen t.o.v. 85-plussers

